

Számvetés és feladatok

írta: dr. Komócsin Mihály

A jelen és a közeljövő időszaka bővelkedik olyan eseményekben, amelyek lehetőséget adnak életünk minden területén a számvetésre. Akár rövidebb vagy hosszabb távlatot is tekintünk át, bőven van mit számba venni: eredményeket és gondokat, sikereket és kudarcokat tapasztalatait, leközdendő nehézségeket és az előrehaladást szolgáló megoldandó feladatokat.

I.

Az elmúlt hónapokban emlékeztünk meg községeink, városaink felszabadulásának 35. évfordulójáról. Jövő év április 4-én ünnepeljük népünk nagy sorsfordulójának 35. születésnapját. Az ünnepi évfordulón, akár egy kis közösség, akár az ország lakossága tekint vissza a megtett három és fél évtizedes útra, meglepedéssel készíthet számvetést. A 35 év alatt, bár bőven voltak gondjaink, követtünk el hibákat, akadtak balsikereink is, de egészében nagyot léptünk előre a fejlődés útján. Egy több évtizedes idő távlatra már történelmi mércével mérhető. Népünk korábbi történelmének bármely 35 évével tesszük is az összehasonlítást, nincs szégyenkezésre okunk. Egy rövidebb időszak áttekin-tésénél tűnhet úgy, hogy többségben vannak a gondok, a nehézségek. A nagyobb távlat összesített eredményei mellett viszont már eltörpülnek a korábbi — a maguk idejében szinte megoldhatatlannak tűnt — problémák.

Az elmúlt évtizedekben elért nagy történelmi fejlődést jelzik: a munkáshatalom megteremtése, majd 1956 után megszilárdítása; a szocialista alapok lerakása és e bázison a gazdaság gyors ütemű fejlődése; népünk anyagi, egészségügyi, szociális és kulturális körülményeinek gyökeres megváltozása; a szocialista törvényesség és demokratizmus megszilárdítása; a munkás-paraszt szövetség és a szocialista tartalmú népi-nemzeti egység, és még hosszan sorolhatnánk. Ezeket a vívmányokat — melyeket pártunk helyes marxista-leninista politikájának megvalósításával értünk el — jogos büszkeséggel tekintí népünk sajátjának, és vigyázza féltő gond-dal. Ha a 35. évforduló kapcsán az elért eredményekre támaszkodva a feladatok kívánjuk számba venni, ehhez biztos alapul szolgál a pártunk XI. kongresszusán elfogadott programnyilatkozat, a fejlett szocialista társadalom építésének programja.

II.

A számvetésre alkalmas adó események közt nagy jelentőségűek azok is, melyek rövidebb távlatot tekintenek át.

Most folynak pártunkban a beszámoló és a vezető szerveket újjá-vásztó taggyűlések, készülünk a párt-értekezletekre, és a XII. kongresszusra. Ezek a rendezvények látszólag a párt belső ügyét jelentik. A valóságban azonban ma már a pártönkivüliek is nemcsak tudják, de vallják is, hogy a párt ügyei és célkitűzései az övék is, az egész lakossáé. A kommunisták kisebb vagy nagyobb kollektívája a pártmunkát, annak hatá-sosságát abból a szempontból vizsgálja, hogyan segítette elő az adott terület fejlődését, az ott élők, dolgozók gondjainak megoldását, életkörülményeinek javítását. A pártrendezvényeken felszólalók nemcsak a maguk, hanem a környezetükben élő, dolgozó pártönkivüliek véleményét is tolmácsolják. Amikor egy-egy cél kitűzésére javaslatot tesznek, azok megvalósításához számításba veszik — teljes joggal — a pártönkivüliek tettekre-kész-ségét is. A januári taggyűléseken a felszólalók bizonyára szólni fognak arról is, hogyan fogadta a lakosság a kongresszusi irányelveket, milyen ész-revételei, javaslatai vannak. A taggyűlések — majd a pártértekezletek — állásfoglalásaiban az adott terület egész dolgozó kollektívájának véle-ménye, javaslatai összesítődnék. Mint ismeretes, pártunk Központi Bizottsá-ga felkérte a szakszervezetek, az if-

júsági szövetség, a nők, a szövetke-zetek és a tudósok országos vezető testületeit, hogy az általuk képvisel-tek véleményének ismerete alapján foglaljanak állást a kongresszusi irányelvekkel kapcsolatban. A kong-resszusnak nemcsak a párttagság, de az ország lakosságának véleménye is rendelkezésére fog állni. A párt poli-tikai vonalában, a kongresszus hatá-rozataiban népünk egészének véle-ménye ötvöződik majd. Ez nem véletlen, hiszen a párt célkitűzéseit, a fejlett szocialista társadalom építését egész népünk magáénak vallja.

Az előző öt éves időszak tapaszta-lait és a következő öt évre szóló fel-adatokat — a párt irányelveit figye-lembe véve — számos egyéb fórum is számba veszi.

Az országgyűlési képviselők és a tanácsstagok megbízatása jövő év kö-zepén lejár. Esedékessé válik tehát az országgyűlési képviselői és tanács-tagi választások kiírása. A választás politikai életünknek mindig nagy ese-ménye. A jelölő és választási gyűlé-seken a lakóterületek kisebb és na-gyobb egységeinek fejlődését és gond-jait, a tervek és célok áttekintését összekapcsolják az ország fejlődésé-nek és az ezt szolgáló célkitűzéseknek a számbavételével. A választópolgárok a jelölő gyűléseken, majd az urnánál szavazatukkal nemcsak személyekről döntenek, hanem politikáról is. A személyekről is abból a megfontolás-ból döntenek, hogy alkalmasnak tart-ják-e őket a magukénak vallott poli-tikai célok szolgálatára, képvisel-tére.

A maguk sajátos területén ugyan-csak számvetést fognak végezni a kö-vetkező időszakban a — politikai éle-tünkben jelentős szerepet játszó — tömegszervezetek és -mozgalmak. Tanácskozásaikban a képviselt társadalmi kör szémszögéből vizsgálva őket is át-tekinthet a középtávú időszak helyi és országos fejlődésének kérdéseit. Ösz-szegeznek azokat a gazdag tapaszta-latokat, amelyeket a tömegszervezetek és -mozgalmak munkájuk során sze-reztek, és a belőlük adódó tanulsá-gok hasznosításával hozzájárulnak or-szágos gondjaink megoldásához, fej-lesztési terveink megvalósításához.

Bármilyen fórumon is kerüljön sor az elmúlt öt év összesített értékelé-sére, kétségtelenül az eredmények do-minálnak. Ugyanakkor azt sem hagy-juk figyelmen kívül, hogy az elmúlt időszak bővelkedett gondokban, fe-szültségekben is. Mint ismeretes, a megváltozott világ gazdasági feltételek érzékenyen érintették népgazdasá-gunkat. Az új feltételekhez még nem találtuk meg mindenben az alkalmaz-kodás módszereit. Így bőven voltak és vannak nehézségeink. A nagyobb követelmények hatására jobban ki-tűnköznek gazdálkodásunk hibái és gyengéi. Mindezek ellenére az V. öt-éves terv időszakában is sokat gazda-godott az ország, gyarapodtak lakói. Az első négy év átlagában lényege-sen több minden épült, mint az előző öt éves tervek egy-egy éve alatt. Péld-aképpen nézzük meg a lakásépítést. A II. öt éves terv egy-egy évében átlagban 56 és fél ezer, a III-ban 65 és fél ezer, a IV-ben 87 és fél ezer, az elmúlt négy év átlagában 91 ezer lakás épült. Hasonló számsorokat kap-nánk, ha külön-külön számba ven-nénk a lakosság életkörülményeit leginkább befolyásoló egyéb létesít-mények fejlesztését. Összességében tehát az utóbbi „nehéz évekre” is az ország fejlődése a jellemző.

Az V. öt éves terv még hátralevő évében, és majd a VI. öt éves tervben is a legfontosabb feladatunk az egyen-súlyi helyzet javítása és az életszín-vonal továbbfejlesztésének, az ország további gyarapításának megalapozá-sa. A kongresszusi irányelvek, s en-nek alapján majd a kongresszusi ha-tározat, valamint a jövő évben ki-munkálásra kerülő VI. öt éves terv világos útmutatást fog adni a gon-dok megoldására.

III.

A számvetések sorában most két-ségtelenül a legfontosabb a jelen idő-szak helyzetének áttekintése és fel-adatainak meghatározása. Pártunk

Központi Bizottsága december 6-i ülésén foglalkozott a népgazdaság hely-zetével, és meghatározta azokat a gazdaságpolitikai irányelveket, ame-lyekre a jövő évi népgazdaság-fej-lesztési terv és költségvetés alapozó-dik. Az országgyűlés ennek figye-lembevételével határozta meg decem-ber 20–21-i ülésén a jövő évi pénzügyi tervet, áttekintve egyben az ez évi munka tapasztalatait is.

Melyek a fő jellemzői az 1979-es év gazdálkodásának?

Először: A népgazdaság fejlődése, hazánk, népünk gyarapodása ez évben is tovább folytatódott. Az 1979-es év eredményeit annál is inkább nagyra kell értékelni, mert a kül gazdaságban további, számunkra kedvezőtlen vál-tozások következtek be. Ismeretes, mezőgazdasági termelésünk (főleg a kalászos gabonákat) ért természeti károk méretei a szokásosnál lényege-sen nagyobbak voltak.

Másodszor: Figyelemre méltó ered-ményeket értünk el a népgazdaság — ezen belül kül gazdaságunk — egyen-súlyi helyzetének javításában. Ez kü-lönösen fontos, mert az egyensúlyi helyzet romlása több év óta tart. Bár közben is tettünk már erőfeszítéseket ennek megállítására, de az előző évek-ben nem tudtunk a helyzeten lényegesen javítani. 1979-ben elkezdődött egy kedvező folyamat, melynek to-vább folytatása, sőt erősítése a követ-kező év, sőt évek feladata.

Harmadszor: Az előzőekben említ-tett eredményekben szerepet játszott, hogy javult a termelés hatékonysága és némileg módosult a termékszerke-zet. Azonban itt is még csak kezdeti eredményekről számolhatunk be, és ezek még koránt sincsenek arányban a megkívánttal és a lehetőséggel.

Negyedszer: A gazdaságunkat sújtó nyomasztó kül gazdasági feltételek ha-tására — de gazdálkodási-termelési tevékenységünk hibái és fogyatékos-ságai miatt is — kénytelenek voltunk jelentősen mérsékelni a belső (beru-házás, készletképzés, közösségi és sze-mélyi fogyasztás formájában jelent-kező) felhasználás növekedési ütemét. Ennek ellenére tudtuk biztosítani az életszínvonal emelésében elért jelen-tős eredményeink megszilárdítását. Népünk különösen nagyra értékeli, hogy amikor a nálunk gazdagabb és iparilag fejlettebb nyugati országok-ban az emberek létbiztonságát aláássza a növekvő munkanélküliség, mi a ne-hezebb körülmények között is válto-zatlanul tudtuk biztosítani a munka-képes lakosság teljes foglalkoztatott-ságát. Ugyancsak figyelemre méltó, hogy ha mérsékeltlen is, de ez év fo-lyamán is növekedett a reáljövede-lem és a fogyasztás. Az sem jelen-téktelen, hogy ha kisebb is a lakosság jövedelmének növekedése, de pénzért tud vásárolni, lényegében igényeinek megfelelően. Az áruellátás — az egyes áruknál tapasztalható átmeneti hiányok ellenére — alapvetően ki-egyensúlyozott volt az év folyamán.

Az eddig kifejtettekből világosan adódnak a következő évi fő célok:

— A népgazdaság — főleg a kül-gazdaság — egyensúlyi helyzetének további javítása;

— az elért életszínvonal megőrzése;

— az 1979-ben kibontakozott kedve-ző irányzatok erőteljesebb továbbvi-tel (hatékonyság növelése, az ész-szerű takarékoság fokozása stb.).

A helyzetértékelés és a határozott intézkedések hatására tapasztalható aggodalom gazdasági életünk néhány új jelenségével kapcsolatban.

Többen kérdezik: vajon a termelés, a gazdaság növekedési ütemének mér-séklődése nem okoz-e nehézségeket a lakosság ellátásában, egyensúlyi hely-zetünk javításában? A növekedési ütem mérséklését nem tekintjük hosz-szú távú módszernek. A termékszer-kezet gazdaságos átalakítása érdeké-ben azonban átmenetileg erre szük-ség van. Így lehetőség adódik az át-rendeződésre, a gazdaságtalan termé-kek gyártásának folyamatos felszá-molására, a minden piacon jól érté-kesíthető termékek termelésének nö-velésére. Mindez úgy, hogy a vállalatok a fesztített mennyiségi előírán-yzatuk miatt ne kényszerüljenek a megszokott, begyakorolt, és így köny-

(Folytatás a 2. oldalon.)

A szegedi olajipar kivilágított „karácsonyfája”